A A R H U S U N I V E R S I T E T

School of Business and Social Sciences	**Eks. termin:** Vinter 2019/20
Juridisk **Kandidat-/embedseksamen**	**Ordning:** Ny
Del/delprøve/fase: 3. år af bacheloruddannelsen	
Fag: RETSSOCIOLOGI	
Opgavetype: Alm.	
Antal sider i opgavesættet (inkl. forsiden): 2	
Eksamensdag: Onsdag, den 18. december 2019	
Tilladte medbragte hjælpemidler: Alle – herunder batteridrevet PC som opslagsværk **Materiale, der udleveres til eksaminanden:** Opgavetekst	

Karakteropslag dato: 28. januar 2020

For første gang i 20 år steg antallet af rygere i Danmark sidste år. Den kurve skal knækkes, mener regeringen, der derfor nu lancerer et forslag til en handleplan mod rygning. Handleplanen er målrettet de unge.

Tal fra Statens Institut for Folkesundhed viser, at andelen af unge, der ryger, stiger med alderen. Blandt 13-årige ryger 5 pct. dagligt eller lejlighedsvis, men kigger man på 20-24-årige, er det hele 32 pct., der ryger dagligt eller lejlighedsvis. I de seneste år er andelen af 13-15-årige, der ryger, uændret, men der er sket en stigning i rygere blandt 16-24-årige.

Ifølge loven er det ikke tilladt at sælge tobak til personer under 18 år. Alligevel har der været eksempler på, at unge under aldersgrænsen har købt tobak. Dermed står det klart, at der ikke alle steder foregår en systematisk ID-kontrol. Endvidere er der i 2017 indgået en partnerskabskontrakt mellem regeringen og den danske detailhandel om at arbejde målrettet for en mere effektiv efterlevelse af loven om salg af tobak til børn og unge. Detailhandlen udtrykker her ønske om at bidrage til en kulturændring blandt medarbejdere og kunder, hvor det ikke er acceptabelt at sælge tobak til mindreårige.

Regeringen overvejer dog yderligere tiltag. Det er netop besluttet at hæve prisen på en pakke cigaretter med 20 kroner over to år. Herudover overvejes det, at pakkerne skal gøres neutrale i udseendet, de skal gemmes væk bag disken, og så skal der indføres røgfri skoletid og bedre kontrol med de butikker, der sælger cigaretter. Især spørgsmålet om prisstigning har ført til megen debat. Det er fra flere sider, herunder Kræftens Bekæmpelse, blevet foreslået at sætte prisen endnu mere op. Sundhedsministeren er dog bekymret for den sociale slagside ved at sætte prisen

for højt. Rygning har en kraftig social slagside i Danmark. Over 35 pct. af danske mænd med grundskole som højeste gennemførte uddannelse ryger dagligt, mens det kun gælder 8,1 pct. af mænd med en lang videregående uddannelse. Ifølge Danmarks Statistik er 41 pct. af rygerne pensionister eller arbejdsløse.

Den uafhængige borgerlig-liberale tænketank CEPOS er imod store prisstigninger og skriver bl.a.: ”I dag er alle danskere dækket af den offentlige sygesikring. Det betyder, at den enkeltes rygning har betydning for andres omkostninger til sundhedsvæsenet. … [Dette] er et argument for at regulere rygning. Det gøres i teorien bedst ved at lade afgifterne på cigaretter svare til de marginale sundhedsomkostninger ved at ryge cigaretter, samtidig med at man tager højde for grænsehandel og øvrige forvridende faktorer. Herved opnås den samfundsøkonomisk optimale cigaretpris. Cigaretafgiften fungerer dermed som en indirekte brugerbetaling for sundhedsvæsenet. …”

”Rygerne. Vor tids pariaer er de mennesker, der nyder at mærke røgen strømme gennem lungerne, og derfor er det ikke svært for et politisk flertal at uddele ekstraregninger til dem. For hvem har egentlig respekt for en storryger? Hvem ønsker at forsvare vedkommende? Så få, at det ikke er noget, politikerne behøver at bekymre sig om. …”

”Det er et problem, at unge mennesker under 18 år i Danmark begynder at ryge imod forældrenes ønske. Men det er ikke de nuværende rygeres skyld. Og derfor bør regeringen anvende andre virkemidler end højere priser på cigaretter, som især rammer de nuværende rygere – heriblandt særligt de laveste indkomster og socialt udsatte.”

Foretag med udgangspunkt i teksten en retssociologisk analyse med inddragelse af relevant retssociologisk teori og empiri. Med særlig fokus på:

1) **Fordele og ulemper ved anvendelse af forskellige mulige reguleringsformer til at begrænse rygning og undgå negative bivirkninger af reguleringen.**

2) **Barrierer for at få tiltag, der skal forhindre unge i at ryge, til at virke efter hensigten.**